

Ένας αριστουργηματικός ύμνος στη μετανιωμένη αμαρτωλή γυναίκα (η οποία δεν ήταν η Μαγδαληνή, όπως πιστεύουν πολλοί). Ένας ύμνος στη μεγαλοψυχία εκείνου που την έσωσε από τη δημόσια κατακραυγή και τον λιθοβολισμό («ο αναμάρτητος πρώτος τον λίθον βαλέτω επ' αυτήν»). Ένα ιδιόμελο τροπάριο, που μιλάει για τον «έρωτα της αμαρτίας», γραμμένο τον 9ο αιώνα από μία γυναίκα για μια γυναίκα, καθιερώθηκε από την Ορθόδοξη Εκκλησία να ψάλλεται τη Μ. Τρίτη ως Δοξαστικό των Αποστίχων του Όρθρου της Μ. Τετάρτης και αγαπήθηκε από όλον τον κόσμο, πιστούς και μη.

Η κατανόηση του τόσο διαφορετικού άλλου είναι αυτό που συγκίνησε την Κασσιανή. Μία μεγάλη ποιήτρια, που εμπνεύστηκε από την αναφορά του περιστατικού, όπως το περιγράφουν τρεις Ευαγγελιστές κι έβαλε στο στόμα της αμαρτωλής έναν ύμνο στη συγχώρηση, μία από τις ευγενέστερες πράξεις του ανθρώπινου γένους. Θα την απολαύσουμε πάλι απόψε – ανεπίδεκτοι μαθήσεως.

Κύριε, ἡ ἐν πολλαῖς ἁμαρτίαις περιπεσοῦσα γυνή,
τὴν σὴν αἰσθομένη θεότητα, μυροφόρου ἀναλαβοῦσα τάξιν,
[σαν ἐνοιωσε τὴ θεότητά σου, γίνηκε μυροφόρα]
ὄδυρομένη, μύρα σοι, πρὸ τοῦ ἐνταφιασμοῦ κομίζει.
[καὶ σε ἄλειψε με μυρουδικὰ πρὶν ἀπὸ τὸν ἐνταφιασμό σου]
Οἴμοι! λέγουσα, ὅτι νύξ μοι ὑπάρχει, οἴστρος ἀκολασίας,
[κι ἔλεγε οδυρόμενη: Ἀλλοίμονο σε μένα, γιατί μέσα μου εἶναι νύχτα κατασκότεινη]
ζοφώδης τε καὶ ἀσέληνος ἔρωσ τῆς ἁμαρτίας.
[καὶ δίχως φεγγάρι, ἡ μαγία τῆς ἀσωτείας κι ὁ ἔρωτας τῆς αμαρτίας.]

Δέξαι μου τὰς πηγὰς τῶν δακρῶν, [Δέξου ἀπὸ μένα τὶς πηγές τῶν δακρῶν,]
ὁ νεφέλαις διεξάγων τῆς θαλάσσης τὸ ὕδωρ·
[εσύ που μεταλλάζεις με τὰ σύννεφα τὸ νερό τῆς θάλασσας.]
κάμφητί μοι πρὸς τοὺς στεναγμοὺς τῆς καρδίας,
[Λύγισε στ' ἀναστενάγματα τῆς καρδιάς μου,]

... Ἀμαρτιῶν μου τὰ πλήθη καὶ κριμάτων σου ἀβύσσους
[Τῶν αμαρτιῶν μου τὰ πλήθη καὶ τῶν κριμάτων σου τὴν ἀβυσσο,]
τίς ἐξιχνιάσει, ψυχοσῶστα Σωτήρ μου;
[ποῖος μπορεῖ νὰ τὰ ἐξιχνιάσει, ψυχοσώστη Σωτήρα μου;]

Μὴ με τὴν σὴν δούλην παρίδης, ὁ ἀμέτρητον ἔχων τὸ ἔλεος.
[Μὴν καταφρονέσης τὴ δούλη σου, εσύ που ἔχεις τ' ἀμέτρητο ἔλεος.]

Η μεταγραφή στα νεοελληνικά είναι του Φώτη Κόντογλου

Τμήμα της θαλασσινής πρόσοψης του ανακτόρου του Βουκολέοντος, ένα από τα αυτοκρατορικά κτίσματα του ξεπατωμένου Μεγάλου Παλατίου στη βυζαντινή πρωτεύουσα. Όχι, δεν έγινε εδώ η δεξίωση που οργανώθηκε στο παλάτι για να διαλέξει νύφη ο Θεόφιλος, ο οποίος θύμωσε ή τρόμαξε από την απάντηση της Κασσιανής όταν της προσέφερε το χρυσό μήλο λέγοντάς της «Εκ γυναικός τα χείρω» κι εκείνη του είπε «Και εκ γυναικός τα κρείττω». Αλλά ο κατακρεουργημένος Βουκολέων είναι από τα ελάχιστα παλατιανά κατάλοιπα που σώθηκαν μέχρι σήμερα.

Η κρυμμένη πλευρά του ανακτόρου του Βουκολέοντος. Εδώ είχαν καταφύγει οι Βυζαντινές αρχόντισσες όταν οι Σταυροφόροι πολιορκούσαν την Πόλη. Και εδώ τις βρήκαν στις 13 Απριλίου του 1204 οι Φράγκοι ιππότες, που δεν είχαν δει τόσα πλούτη μαζεμένα κι ούτε τα είχαν φανταστεί στα πιο τρελά όνειρά τους.

Και ένα μικρό τμήμα μαρμάρινου δαπέδου που πιστεύεται ότι ανήκε στο Μέγα και Ιερών Παλάτιον ή σε κάποιο άλλο αυτοκρατορικό παλάτι (κοντά στον Ιππόδρομο). Αποκαλύφθηκε τυχαία στη διάρκεια έργων στη Ντιβάν Γιολού, τον κεντρικό οδικό άξονα του ιστορικού κέντρου της παλαιάς Πόλης.

Ζωγραφιά του περασμένου αιώνα: Η Κασσιανή απαντάει στην πρόκληση του νεαρού αυτοκράτορα Θεόφилου, οι άλλες υποψήφιες ταραάζονται και αυτός θα δώσει το χρυσό μήλο στη Θεοδώρα, την αρχόντισσα από την Παφλαγονία.

Από το εικονογραφημένο χειρόγραφο του Σκυλίτζη (12ος αι): Η Θεοκτίστη (δεξιά), πεθερά του Θεόφιλου, διδάσκει κρυφά τη λατρεία των εικόνων στις εγγονές της στα παλατιανά της διαμερίσματα. Είναι οι πέντε θυγατέρες του τελευταίου εικονομάχου αυτοκράτορα. Ο Θεόφιλος βασιλεύσε από το 829 μέχρι το 842. Έναν χρόνο μετά τον θάνατό του, η χήρα του Θεοδώρα κήρυξε την επαναφορά της λατρείας των εικόνων που εορτάστηκε την Κυριακή της Ορθοδοξίας το 843.

Αναπαράσταση του κέντρου της βυζαντινής πρωτεύουσας. Το Μέγα και Ιερόν Παλάτιον, μία πόλη μέσα στην πόλη, εκτείνεται ανάμεσα στην Αγία του Θεού Σοφία (σημειώνεται με +), τον Ιππόδρομο και την Προποντίδα.

Με τον νου και την ψυχή στο Φανάρι, ευχόμαστε σε όλους Καλή Ανάσταση !

Πολιτιστική Εταιρεία Πανόραμα και Αρχείο